

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerările se face în Săbiu la expediția țării, pre afara la 2. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețurile prenumerărilor pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13.

ANULU XXIII.

Săbiu in 13/25 Februaru 1875.

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si țieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 3088 Sc. e x. 1874.

Preacinstitorii Parinti Protopresbiteri, si Administratori protopresbiterali, ca Inspec ori districuali a școlilor noastre confessionali din archidieceasa.

Fiindca cu inceputulu anului 1876, se va introduce si in patri'a noastră sistemulu metricu de mesuri in locul mesurilor de pana acum, si fiindca e neaparatu de lipsa, c'a de timpuriu să se cunoscă de catra toti acestu sistem nou: asiă Consistoriulu archidieceasanu a aflatu de bine a dispune, că prelunga propunerea invetiarei acestu sistem in institutul nostru archidieceasanu pedagogico-teologicu să se invetie si in școlele noastre populari anca in decursulu acestu anu.

Deci Preacinstiele Vostre sunteti insarcinati, că indata dupa primirea acestei ordinatiuni consistoriali să indata pe invetiarii nostrii populari din tractu-ve, a introduce intre obiectele de invetiamentu si invetiarea acestu sistem nou, si la finea anului cu ocaziunea tienerii esamenului de vera să se examineze elevii si din acestu obiectu.

Incatu pentru manualele de propunere Consistoriulu archidieceasanu a luat dispozitiunile de lipsa, că acelea anca cu inceputulu semestrului alu II-lea să se afle la tipografi'a noastră archidieceasana, de unde se pote procură esemplariulu cu 60 cr. v. a.

In fine Preacinstiele Vostre veti avea a raportă incóce la finea anului scolariu curgatoriu despre sporiulu, ce lau facutu elevii in acestu obiectu de invetiamentu.

Săbiu, din ședinti'a Consistoriulu archidieceasanu, că senatu scolaristicu tienuta in 27 Ianuariu 1875.

In absentia Escelentiei Sale Par Archiepiscopu si Metropolita.

Nicolau Pope'a m. p.
Archimandritu si Vicariu
archiepiscopescu.

Săbiu 12 Februaru.

Absorbiti de politic'a dilei din regiunile cele inalte ni se intempla că sa scapăm lucruri din vedere, cari suntu totu asiă de momentuoase si cari stau in multe privintie in legaturi neincungiurabile cu acea politica. Datele statistice ivite cându de ici, cându de colo, ne destépta si ne atragu atentiunea prin restringerea cea mare a numerului alegatorilor si punu pre cugete pre ori-ce patriotu, cu deosebire inse pre noi români, cari ne vedem deodata si mai redus in dreptulu de alegere, de cum amu fostu pâna acum.

Bine, caus'a este cunoscuta. Este odata urcarea censului in Transilvania. Inse numai dupa urcarea censului nu s'aru fi pututu reduce numerulu alegatorilor, dupa cum lu vedem reducendu-se.

Se pote ca prin reclamatiuni se va mai îndreptă câte o smintela facuta, cu voi'a séu fara de voia, in comisiunile conscrietorie. Este inse unu ș, carele e calificatu de a opri pre multi dela urna dupa legea cea noua, si avendu tóte cualitatile de alegatori, ș, carele tratéza despre nesolvirea dărei pre anulu precedente.

Nu presupunem ca restantiele la conationalii nostri urméza din

vre-o neglijentia, cu tóte ca singuratece potu obveni si casuri de aceste, cu atātu mai putienu presupunem ca aru veni din vre-o renitentia; români au fostu si suntu totu-déun'a cetatieni buni si suntu petrunsi de necesitatea implinirea datorintelor loru către statu.

Din corespundintie private, mai alesu din partile comitatense, vedem, ca multi din caus'a necunoscentiei loru de câtu de putientica carte se nascu confusiuni si incertitudini, de multe ori si certe si procese intre colectori si părți, cari pré arare ori se termina favorabilu pentru părți, pentru ca nu au dovezi a mâna, séu dovedile ce le au marturisescu in contr'a loru, si tribunalele nu suntu datórie se créda mai multu memoriei nesigure, de câtu dovedei in scrisu, si din confusiunile, incertitudinile aceste se trage in fine, dupa legea cea noue electorale perderea si dreptulu de alegere.

„Nu scii carte, nu ai parte“ dice proverbiulu si este pré adevératu proverbiulu acest'a.

Inainte cu vre-o doi trei ani luaseru unu aventu asiă de frumosu școlele de adulti. Erá o bucuria a ceti omulu raporțele, ce ni se faceau despre ómeni betrâni ocupandu-se in serile de ierna cu scrisulu si cetitul, cu computulu atātu pre tablitie, câtu si pre table mari in școle.

Suntemu convinsi ca unu procentu séu si dóce din cei necarturari voru fi invetiati ce-va; unde suntu inse cei 99 dela suta; câti voru fi intre acesti'a, cari din caus'a acest'a si periclitéza chiaru drepturile loru cele mai sacre?

Dupa cele ce ni se relatéza din tiéra, din diverse părți, de acesti'a suntu multi, dara despre zelulu cu școlele de adulti, si cu copii de șola ni se relatéza mai putienu.

Ne-amu indatinatu de unu tempu incóce a aruncá vin'a totu pre alti. Ni place a declamá pre lungu si latu despre asupririle guvernului. Nu negam, ca se facu multe erori in multe privintie si chiaru si in privintia radicării culturai in poporu din partea organelor guvernului; dara de alta parte nu trebuie sa ascundem impregiurarea, ca si noi români suntemu pré comodi. Cei sciutori, déca nu vedu unde-va vr'unu isvoru de venitu — onóre esceptiuniloru! — nu se intereséza de cei nesciutori de carte; cei din urma mai bine petrecu tempulu in „minciuni“ si in „farr niente“ (a face nimic'a) de câtu sa se adreseze către cei dintâiu cá sa-i invetie.

Sa bagâmu de séma ca noi stagnâmu si nu ne vomu periclită numai dreptulu electorale prin nesciinti'a poporului, ci pericululu se va estinde cu multu mai departe. Multimea miliónelor, ori-câtu ne vomu provocá la ele, nu va impune, precum n'a impusu nici pâna acum. Lumei i trebuie scu astadi milióne culte si prin acest'a lumea pretinde cu multu mai multu decâtu ne induplicâmu noi a-i oferá.

Școlele de totu soiulu dara sa desvólte si mai multa activitate. Micu si mare sa cautâmu sa invetie carte. Indata ce va petrunde prin canalulu acest'a lumin'a in poporu, vomu vedé si ne vomu convinge ca va incungiurá multe neplaceri, si va fi mai fericitu.

Majestatea Sea a sositu Luni in Budapest'a si indata in acea di inainte

de média di a primitu in audientia pre *Bitto Ghyczy* si la 12 óre pre *Szlavy*. Cestu din urma, se dice, fu insarcinatu cu inceperea negociariloru pentru coalitiune. Pertratările voru durá mai multe dilé.

Români din Transilvania.

Sub acestu titlu, distinsulu cetatienu romanu *Ladislau Vaid'a* publică in dílele aceste o seria de articuli bine semtiti in fói'a magiara „Kelet“ din Clusiu, prin cari adause inca o frumoșa ramura la cununa meritelorule sele, facendu unu adevératu si patrioticu servitiu causei noastre natiunale, in lupt'a pentru esistintia.

Erá in adevérutu necesariu, de a se face unu fidelu tablou in diurnalistic'a magiara despre starea romaniloru transilvaneni, — in acea diurnalistica, in care pâna acum nu s'a prea vedíutu, decâtu o predilectiune către amurulu propriu, adeseori ignorantia, séu si rea credintia, ori de câte ori erá vorb'a de natiunea romana. Si d. *Vaid'a* are meritulu de a fi facutu acestu tablou, cu acea dibacia, loialitate si lipsa de pasiune, cum numai unu român bunu putea sa-lu faca. Iéta motivulu, pentru care amu tienutu de detori'a noastră a luá si a impartasi lectoriloru nostrii cunoscenti'a despre aparitiunea acelei serie de articuli, prin unu scurtu resumatu.

D. *Ladislau Vaid'a*, fiindu apostrofatu prin unu articulu precedentu din acelu diariu, cum se face, ca d-sea, din omu filo-magiaru ce erá pre la an. 1848, astadi se afla in rendulu celoru mai aprigi luptatori români? eata cum si incepe patrioticulu seu respunsu: „Eu nu m'amu schimbatu, n'amu devenitu *malcontentu* asiă *de-odata*, ci consecutivu si gradatu, in decursulu tempului, astu-feliu, dupa cum in fia-care dí ce trecea, me pomeniamu mai seracu in frumoșele mele sperantie, fiindu nevoitu a vedea mai multe fapte de acele, cari prin natur'a loru avéu trist'a destinatiune nu de a consolidá, ci de a slabí din ce in ce mai multu afectele de fraternizare dintre români si unguri.“

Dupa acést'a d. *Vaid'a*, trecendu preste cei 17 ani espirati in urm'a sangerósei drame dela 48, incepe cu anulu constitutionalismulu ung. 1865 si face o lunga espunere de tóte calamitatile ce au înduratu români din partea magiariloru de atunci si pâna adi.

D-sea combate mai întâiu de tóte *dict'a din Clusiu*, care aru fi avutu chiamarea de a impacá nou'a situatiune de drepturi cu faptele indeplinite in decursulu celoru 17 ani, dara care n'a corespunsu chiamării sele. Nemultiamirea romaniloru s'a agravatu apoi si mai tare, prin publicarea celoru dóce rescripte regesci venite cu doi ani in urma, prin cari s'au nulificatu articli de lege relativi la natiunalitate si religiune, votati in diet'a transilvana dela 1863-4, fara cá in schimbulu acelor'a români sa fi dobanditu alta garantia pentru natiunalitatea si religiunea loru. S'a adusu in adevérutu o *lege de natiunalitate*, dara acea nu dispune in modu positivu, decâtu cu privire la intrebuintiarea limbii magiare: iéra cându este vorb'a de celelalte limbi ale patriei, intrebuintiarea loru este demarcata numai cá *permissiva*. Apoi cuvintele „*intru câtu este posibilu*“ intercalate in acea

lege, lasa usia libera tuturoru acelor'a cari vreau sa interprete die legea de natiunalitate in defavorulu limbelor nemagiare. Aceste impregiurări facu apoi, cá legea de natiunalitate sa fia o litera mórtă pre harthia, iéra in realitate — *nu'a*. Dara póte in viéti'a municipale suntu mai fericiti români? Nu. Legea municipale, din caus'a introducerei institutiunei virilistice si a mantinerii privilegielor nobilimei, precum si din caus'a urcării censului pentru nobili, nu corespunde de locu recerintiloru reprezentantiei poporului si a egalității de dreptu. Astu-feliu beneficiulu acestei legi a devenitu ilusoriu pentru români, nepotendu fi reprezentati in viéti'a municipala, decâtu in o proportiune fórte neconsiderabile, chiaru si in acele locuri, unde români suntu in o necomparabila majoritate fatia cu celelalte natiunalități.

Totu asiă injusta si inecuitabile este si *nóue lege electorale*, care in locu sa fi regulatu si pentru Transilvania acelea-si conditiuni electorale, cari esistu in Ungaria, censulu transilvanianu l'a urcatu inca si mai tare, astu-feliu, ca dreptulu electoralu alu romaniloru transilvaneni, atātu la alegerile de deputati, câtu si la alegerile municipale, s'a dificultatu prin restrictiuni inca si mai mari cá mai nainte.

Nu mai putienu contribuie la nemultiamirea romaniloru acea impregiurare, ca functiunarii români — de altmintrele destulu de putieni la numeru — totu mereu se inlocuescu prin neromâni, atātu la administratiune, câtu si la justitia contr'a dispozitiunei esprese a legi de natiunalitate.

In ceea ce privesce interesele de cultura ale romaniloru, ierasi nu se pote gasi mai nimicu imbucuratoriu. In scolile preparandiale de statu, cari suntu sustienute si cu banii romaniloru, limb'a propuneri este eschisivu numai cea magiara si astfeliu aceste scoli pentru cei mai multi tineri români, cari nu sciu unguresce devinu cu deseversire imposibile. Scolile confessionale suntu nu numai neglijate de atentiunea guvernului, dara suntu chiaru persecutate de organele ei. — Si aici d. *Vaid'a* aduce câte-va esemple nimerite din cele multe, cari tóte suntu pré bine cunoscute.

In privintia intereselor materiale, sórtea romaniloru de asemenea este cea mai vitrega. Pre cându pre de o parte poporulu in genere, iéra in specialu poporulu român gemu sub povar'a dărilor, cari in locu se scada inca se totu inmultiescu pre fia-care anu, pâna atunci pre de alta parte guvernulu nu se ingrijesce câtu-si de putienu pentru a radicá si midilóce de productiune ale poporului si cu deosebire ale poporului român, pre terenulu economiei si a industriei. In tóta Transilvania nu esista nici macaru o șola economica sustienuta de statu, in care sciintiele economice sa se predee si in limb'a româna; faptu prin care cei mai multi economi români, nesciindu limb'a magiara, suntu eschisi dela beneficiulu aceloru scoli. Tieranii români n'au medilóce, pentru cá frecuentându scolile sa invetie limb'a magiara numai pentru aceea, cá apoi sa póta ascultá sciintiele economice in scolile respective magiare.

De aici provine apoi, ca pre de o parte nefacendu-se nimic'a pentru imbunatatirea medilócelor de inavu-

tire ale bietului tieranu, pre de alta parte desfiintandu-se *legea de camataria*, fără că mai înainte guvernulu sa se fi ingrigitu de infiintarea unor banci de creditu fonciaru si alte institute de asemenea natura, — astadi bietulu poporu agricolu — ce e dreptu fără deosebire de natiunalitate, a ajunsu de jafu si ocara in mânile camatarilor evrei, cei fără de lege si fără de consciintia. Si aici, că mai înainte, d. Vaid'a ierasi aduce un siru de esemple fórte potrivite, prin cari demonstra pâna la evidentia, ca statulu nu face, nimic'a pentru imbunatatirea stârei materiale a româniloru, nici chiaru in acele locuri, unde nu l'aru costá nici celu mai micu sacrificiu, decâtu numai putiena bunavointia, séu mai bine putienu simtiu de dreptate.

Dupa tóte aceste d. Vaid'a incheia astfelu: „Inchipuiesca-se oricine, macaru pre tempu de óra, in acésta positiune deplorabile a româniloru si apoi judece cu impartialitate: este óre cu potintia, cá in fati'a acestui mersu alu lucrurilor sa nu se desteppe sentimentulu de nemultiamire si chiaru de profunda indignatiune alu ori-cărui românu. Aru fi de doritu, cá opiniunea publica magiara sa se luminedie odata asupr'a faptului, ca nemultiamirea româniloru pre dreptu se crede că isvorenda din nu sciú ce felu de tendintie reutacióse contr'a ideei de statu ungurescu; de óre-ce isvorulu specialu alu nemultiamiriloru loru suntu numai si numai aceste impregiurâri triste, cari impedece si violédia interesele si progresulu româniloru, de cari ori-ce natiune cu consciintia si semtiu de viétia trebuie, este datória chiaru — sa fia jelósa.

„Români si ungurii, aceste dóue popóre relativu fórte mici la numeru, a fostu asiediate aici de sórte, unulu lângá altulu, in mediloculu a dóue mări de popóre. Este adeveratu, ca acésta patria este locuita si de alte natiuni mai mici, inse este incontestabilu totu odata, ca n'are acésta tíera alte dóue natiuni, pre cari interesele loru de esistintia sa le aviesedie asiá de multu pre un'a la alt'a, cum suntu natiunile: romana si magiara. De óre-ce celelalte connatiunalitati apartienu parte elementulu cultu germanu de 40 milióne, parte colosulu puternicu slavu de preste 60 milióne; prin urmare aceste connatiunalitati dejá prin acésta legatura de sânge posedu destula garantia pentru viitoriulu esistintiei loru. Dara natiunea magiara, care abíá numera 6 milióne suflete si natiunea româna, care in Austro-Ungari'a abíá atinge numerulu de *trei* milióne, iéra déca vomu luá si pre ceialti români despartiti politicesce de noi, abíá trece preste cifr'a de 9 milióne, — aceste dóue natiuni, dícu, strimtorate intre cele dóue mari si puternice elemente de preste 100 milióne, pre lângá cele mai brillante progrése, totusi suntu amenintiate de absorbere totala, indata ce ele se voru separá unele de altele; — adeveru, din care resulta, ca infratierea si bun'a armonia pentru aceste dóue natiuni este nu numai utila, dara este imperiosu reclamata prin *cestiunea* loru de *viétia*. De altmintrenea in ceea ce ne privesce pre noi români, noi inca apartienu elementulu celui mare si gloriosu latinu si acésta consciintia ne dá mangaiare si sperantia pentru viitoriulu nostru; dara trebuie totu-odata sa recunóscemu, ca acei consangeni ai nostri, prin positiunea geografica, se afla departe de noi, si inca prea putienu ne cunoscu; prin urmare in mediloculu atátoru elemente puternice straine, suntemu avisati a cautá aliantia in imediat'a nóstra apropiare, si acésta aliantia nu o potemu gasi decâtu la unguri, cari prin comuniunea de interese suntu de asemenea avisati la noi.

„Din aceste considerante dara noi privimu cu bucuria la magiari, cându

ii vedemu animati de amorulu natiunalu; dara nu mai putienu si magiarii trebuie se privésca cu aceea bucuria la români, ori de câte ori vedu, ca densii, pre lângá afectiunea ce o nutrescu câtra patri'a comuna, se animédia si de amorulu natiunei loru. Mai multu inca decâtu atát'a: magiarii, cându aru observá, ca noi póte nu suntemu destulu de bunu români, aru trebuí sa-si tiena de datorita, a ne desteptá din retacire si a ne sustiené sa nu cademu jertfa cosmopolitismului, acestei slabiciuni damnabile, care este mórtua natiuniloru celoru mici.

„Dara români si ungurii chiaru si prin trecutulu loru istoricu au multa identitate intre sine; cáci déca le place magiariloru a se mandri cu o esistentia de o miia de ani in acésta patria, intacti si curati, nu mai putienu ne compete si nóue româniloru acestu dreptu, cáci in decursu de 18 seculi, pre cându atátea alte popóre, ce au navalitu asupr'a nóstra, s'au stinsu cá si cum n'aru fi fostu, — noi amu sciutu sa ne sustienemu pâna adi intacti si curati, cu caracterulu nostru propriu natiunalu, cu religiunea, cu traditiunile si cu moravurile nóstre antice natiunale, ceea ce dovedesce, ca poporulu românu este unu poporu singuru si plinu de viétia.

„Eu dara din partea mea, credu, ca déca magiarii aru încercá o infratiere cu români, (inse pre cale sincera si loiale, nu pentru interese meschine momentane, cum au facutu de atátea ori), o asemenea încercare n'aru remanea fără rezultatulu doritu, care rezultatu de síguru li-arú castigá magiariloru si simpathi'a, amicitia celoru-lalti români de preste frontier'a acestei patrie.“

† Diet'a Ungariei.

Budapest'a 9 Februariu 1875.

Dupa cele formale cas'a reprezentativa trece indata la desbaterea speciale asupr'a bugetului.

Intâiulu oratoru I. Paczolay dechiara, ca de-si n'a studiatu bugetulu, totusi enunciatuniile insemnate ce s'au facutu in camera in decursulu interesantelorú siedintie de pâna acum lu sílescu sa-si espuna parerile sele. Intorendu-se câtra Lonyay i imputa, ca a tacutu despre regularea catastrostrului pre câtu tempu se aflá in ministeriu; cele 36 milióne, restulu cassei, ce le-a lasatu Lonyay la retragerea sea din ministeriu n'au fostu bani crutiati, ci mai multu dintre acele milióne 8 suntu de a se computá intre activele comune. Lonyay a admonatu abíá dupa ce s'au votatu cele mai multe drumuri sumptuóse de feru, densulu trebuí sa se cugete la gruparea linielorú mici cându a dispusu cladirea linielorú infundate. Oratorulu saluta cu bucuria enunciatuniunea lui Tisza, regreta inse, ca conducetoriulu centrului stângu n'a intielesu acést'a mai dinainte. Tisz'a a uitatu sa dea partidei deakiste, satisfactiunea meritata, pre care luandu-o oratorulu dechiara atacurile de mai înainte in dreptate contr'a partidei deakiste de „denunciatuniune“ (nelinisce in stânga). Cu acést'a se va impacá si contele Lonyay. (ilaritate).

Tisza a facutu pasiulu insemnatu pentru a miciorá majoritatea si cu nedreptu s'a provocatu densulu la cuvintele lui Nelson: Eu mi-amu facutu datorita! pentruca soldatii acestui'a si-a implinitu datorita in batalia dela Trafalgar la prim'a provocare, pre cându Tisza a lasatu sa tréca rezultatele dela dóue alegeri dietali fără de a urmá invetiaturei ce a rezultatulu din trensele, de a lasá adeca lupt'a contr'a art. XII din 1867. Tisza si-a motivatu pasiulu prin argumentulu ca majoritatea n'a lucratu nimicu pentru radicarea spirituale si materiale a tieriei, ceea ce nu e adeveratu, pentru ca s'a claditu scoli numeroase. Déca aceste nu suntu cercetate vin'a este

a cetatieniloru cari nu-si tramitu copiii la scóla. Si pentru radicarea materiale a tieriei (Strigári din stânga: „Aruncâmu unu velu preste acést'a! Ilaritate“) a facutu majoritatea destulu cladindu drumuri de feru pentru comunicatiune. Este unu medilocu usioru pentru a face sa dispara deficitulu: sa platésca fia-care folosulu ce l'a trasu din scumpele investitiuni, statului. (Ilaritate). Oratorulu termina cu dechiararea, ca primesce bugetulu numai de basa la desbaterea speciale.

Dupa Paczolay ia Lonyay cuventulu si observa mai intâiu, ca densulu si-a radicatu glasulu in afacerea catastrostrului dejá in anulu 1868, in acestu intielesu a vorbitu densulu si inaintea anchetei contributiunali din 1869. Revenindu asupr'a invinuiriloru aduse de antevorbitoriu in caus'a drumurilor ferate le respinge cu cuvintele, ca acceptéza solidaritatea pentru tóte câte s'au intemplatu dela 1868 pâna la 1870. Premitiendu aceste observa, ca respunsabilitatea cade pre acelu ministru, care aduce inaintea camerei unu obiectu in cestiune. Oratorulu cá fostu ministru de finantie a adusu inaintea camerei dóue afaceri ce se referescu la drumurile ferate, un'a a fostu conventiunea cu lini'a Tisza, alt'a a fostu cumperarea drumulu Losontiu, pentru ambele ia respunsabilitatea personale asupr'a sea, pentru ca aceste dóue negociári au servitu spre folosulu statului.

Ce politica a observatu oratorulu in respectulu drumurilor ferate, despre acést'a nu afla necesariu a se enuncia, ci trebuie sa amintésca, ca sub ministeriulu constituitu la 1867 care a lucratu pâna l'a 1873, s'au votatu tóte acele drumuri, a cároru garantia ne apasa atátu de tare si cari suntu caus'a primordiala a reloru nóstre financiáli de astadi.

Cându s'a constituitu ministeriulu lini'a prima transilvana erá dejá cladita, lini'a Kaschau-Oderberg concessiunata si cladirea liniei Alföld-Fiume inceputa. Pre tempulu cându oratorulu erá ministru de finantie camer'a a votatu drumulu primu din Galitia, drumulu nordosticu, osticu si drumulu Arad-Temisior'a si déca antevorbitoriulu si va luá ostenel'a sa véda in cartea legiloru câte comunicatiuni s'au concessiunatu dupa retragerea oratorului, va aflá, ca intre aceste erau 12 si aci suntu de a se computá portulu fumanu si canalulu lui Franz. Din aceste consideratiuni oratorulu sustiene, ca dechiarările antevorbitoriulu in acést'a privintia suntu nemotivate.

In urma oratorulu combate recriminatiuniile antevorbitoriulu si si tiene de datorintia a relevá, ca intre grelele impregiurâri actuali, cându deputatulu C. Tisza a resignatu cu sinceritate si resolutiune dela discussiunea cestiuneei de statu provocându-ne la o conlucrare solidaria, nice recriminatiuniile nici imputările ce s'au desvoltatu din diversele constelatuni de partida nu suntu la locul loru. Interesulu patriei cere sa avemu in vedere numai si numai interesulu tieriei, si sa lucramu mâna in mâna pentru a scapá tíer'a de calamitáțile cele mari.

In urma ia cuventulu ministrulu de finantie Ghyczy. Discursulu seu ce a duratu dóue óre a fostu o critica detaiata a tuturor cuventariloru de programa de pâna acum. Oratorulu se întórce mai intâiu contr'a lui Paczolay, si numesce procederea lui cinica, espressionile lui in respectulu enunciatuniiei lui Tisza fara tactu, trece apoi la reformele lui Sennyey si observa relativu la planurile de reductiune ale acestui'a cu o ironia fina, ca recerintiele administratiunii de astadi trebuie mesurate cu alta mesura, nu cu cea de pre tempulu provisoriu-lui, cându s'a instituitu in Budapest'a unu consiliu substitutoriu, care sta intr'o intima legatura cu ministeriulu

vienesu si erá supusu cancelariei aulice din Vien'a, atunci erá de ajunsu vr'o câti-va referenti de specialitate si unu micu personalu de cancelaria; administratiunea centrale independenta a statului ungurescu are mai multe trebuintie de câtu unu guvernulu provincialu. Esecutarea de odata a reformelor lui Sennyey aru aduce administratiunea Ungariei intr'o confusiune cum n'a fostu nici in 1849 si 1850. Sennyey pronuncie cu usioritate idei generale, dara e greu a le acomodá relatiuniloru financiáli.

Oratorulu resfira apoi propunerile comisiunii de 9 si 25 pentru a dovedí, ca acele intre relatiunile actuali nu mai corespundu scopului, care e delaturarea deficitului. Ce privesce imputarea, ca densulu a substernutu unu bugetu, la care comisiunea a stersu cu consentimentulu guvernulu 7 milióne, respunde Ghyczy ca cabinetulu a stersu dejá 5 milióne fatia cu preliminarulu din anulu trecutulu si se provóca la espunerile lui Széll, dupa cari stergerile ce le a facutu comisiunea financiále suntu numai parute, in fapta inse acele reprezenta o rostogolire a sarcineloru pre anulu viitoriu. Alte stergeri ne facu sa ne tememu de o pagubire a administratiuniloru. Ministeriulu a fostu constrinsu sa pregatésca bugetulu dupa unu intervalu de servitiu abíá de 4 luni si a trebuitu sa se tiena firesce de svaturile ómeniloru de specialitate.

Guvernulu s'a facutu responsabilu pentru tóte, dara nimenea nu erá aplecatu a-i urmá. (Miscare). Transferearea dârei domesticali la jurisdicitiuni s'a respinsu, legile contributiunali nu fura spriginite. Fia-care striga guvernulu sa mérga inainte, dara cugeta in sine, ca sa premérga cu parerea sea, dara câtu de diferite suntu parerile in camera si in tíera! In privintia regulárei comitatelorú divergéza C. Tisza, Sennyey si Zsedényi, in respectulu reformei administrative se deosebescu Lonyay, Sennyey si Tisza. Unu guvernulu fara o partida tare e imposibilu; esista in camera in acestu momentu o partida tare?

Ghyczy trece apoi la politic'a sea financiále si espune, ca tóte reformele si reductiunile propuse nu corespundu scopului, de a dá ajutoriu grabnicu, prin urmare trebuie sa se deschida nóue isvóre de venitu. Contribuabilitatea nu este pusa de nimenea la întrebare, pentruca si Sennyey si Tisza concedu, ca in doi séu trei ani se va poté introduce o insemnata urcare a contributiuniloru. Ne revoltâmu contr'a urcárei dârilorú directe, pre cându aceste le platescu cetatienii cei mai avuti.

In urma desfasiura Ghyczy motivele ce l'au indemnatu sa ia portfoliuu financiáloru. Eu, díse densulu, n'amu umblatu nice cându dupa loculu in care siedu astadi, nu amu dechiaratu vre-odata ca eu sum barbatulu care póte sa aduca in ordine finantiale confuze ale Ungariei. La finea sesiunii dietali trecute voiámu sa me retragu dela viétia publica pentruca betranetiele mele ceru linisce si pentruca prevedeamu cris'a si nu voiámu sa fiu martorulu acestui spectaculu. Sórtea a voitu cá cu tóte aceste sa fiu aici pre tempulu crisei ministeriali din anulu trecutulu. Nepotendu-se formá ministeriulu fiindu ca puteri mai chiamate de cum suntu a le mele respinsera portfoliuu ministeriului de finantie, mi s'a oferitu acest'a mie. Atunci amu apretiuutu si apretiuescu si astadi faptulu, ca poteri mai tenere, cari speréza unu venitoriu, cari si conserva sanatatea si cari trebuie sa ia in consideratiune familiiele loru, nu voiámu sa ia asuprale unu postu, care erá mai aprópe de probabilitatea caderei, decâtu de posibilitatea succesului. (Miscare si aprobare.)

Dejá atunci cunosceamu greutáțile situatiunii, tieneamu lucru posibilu,

ca sub firm'a mea, Ungari'a va fi constrensa sa dechiare insolventia sea si ca prin acésta calamitate reputatiunea politica a unei carieri publice de mai multi ani se va puté nimici, dara eu me cugetam de alta parte, ca sum singuru pre lume, sum unu omu betránu si numai contezu pre venitoriu (Miscare.) Cugetam ca déca este cui-va cu putintia, apoi mie mi este posibilu, si amu si datorintia sa iau postulu, fia impreunatu cu ori câte pericule. Si pre calea acést'a amu intratu in ministeriu.

In siedinti'a casei dela 10 Februaru ia mai întâiu cuventulu junele G. Ugron. Oratorulu sbicuesce compunerea dela 1867, pre C. Tisza si coalitiunea. Dela toti trei nu astépta nici o mântuire pentru tíera, pentru ca nu numai nu voru indepartá situatiunea cea desperata ci o voru face mai acuta, mai nevindecabile, coalitiunea numai va inmultí relele ce existu, contribuindu si centrulu stángu la ingreunarea sarcineloru publice si impreuna cu aceste rele va cresce si numerulu parasitorulu ce traiescu pre spesele statului. Oratorulu respinge in fine bugetulu.

Deputatulu deakistu, românulu Gozmanu, primesce bugetulu, de o reforma comitatelor dupa planulu datu de Sennyey oratorulu se teme fôrte tare Unu comitatu cu competintia largita si cu oficiali denumiti e unu idolu de care bibli'a dice, ca ochi are si nu vede, gura si nu graiesce. Apera pre Ghyczy contr'a lui Kerkapoly, care cere cá invetiati sa servésca statului pre nimicu, cu tóte ca densulu cá omu atátu de invetiatu trage doue lefe dela statu. Reductiunea numerulu deputatiloru o dechiara oratorulu de o vatamare a intereselor democratece, dara doresce sa se aplice legea natiunalitatiloru, cum o aplica comitatu Biharei, unde magiarii au impartitu oficele fratiesce, pre cându in ministeriunu e nice unu român si in cele lalte posturi inca suntu romani alungati s'au nu suntu primiti. Coalitiunea o aproba pentru ca doresce sa véda pre cei ce pâna acum erau dusimani neimpacati contrari onesti. In fine oratorulu dechiara avantajulu prevalentiei elementulu maghiaru, intorcenduse câtra Dr. Polit, cu urmatórele cuvinte: Eu nu sciu serbesce, Dlu Polit nu scie romanesc, cum sa ne întielegu dara? Unguresce! Cu astufeliu de pareri — termina oratorulu Gozmanu — potu merge linistitu acasa Cale buna!

Acum se radica Gull pentru a dechiará in numele colegiloru sei, ca si densii impreuna cu centrulu stangu respingu bugetulu, dara nu din motive aduse de opozițiune. Oratorulu voiesce unu guvernulu tare si o administratiune buna, care sa se conduca nu de oficiali asediati prin favoru si capritiu, ci prin capabilitate si meritu.

Ghyczey dechiara, ca cuventările cele lungi n'au nice unu folosu, densulu primesce bugetulu pentruca se votéza pre sém'a statului si partid'a sea a adusu resolutiunea, ca votéza in genere bugetulu. Cuventarea lui Tisza o saluta oratorulu cu bucuria.

Csanady dechiara, ca preotii catolici au primitu dotatiunile lor pretiöse, pentruca sa faca cu acele scoli si banderie, dreptu acea sa faca si astadi aceste servitii si sa desarcineze cass'a statului cu mai multe miliöne pre anu.

Ne mai fiindu nimene insinuatulu la cuventu din partid'a drépta, vorbescu din stánga extrema mai întâiu Nemeth care facú marturisirea, ca voiesce sa vorbésca numai acuratu 5 minute. Densulu stiméza pre Ghyczy si-lu recunósce de unu patriotu nobilu; intorcendu-se câtra Jokai asigura, ca flamura plantata de acést'a nu e flamura de cortesitu, principiulu politicu ii este unu focu vestalicu, ce-lu nutresce pururea in inim'a sea.

Costicium apera enunciatuinea lui Polit si Majoros dede sa intielega ca elu are incredere numai in politic'a lui Kossuth, care singuru aru fi in stare sa reguleze bugetulu, de acea si propune, sa se chiamo marele patriotu acasa, sa reguleze financiele.

R o m a n i a.

Bucuresci, 4 Februarie 1875.

Astadi camer'a a datu unulu din acele voturi patriotice, care face onóre unei adeverate representatiuni nationale. Ea a votatu o suma de cinci miliöne, cari se va adaugá la imprumutulu curentu, pentru cumperarea de arme. Acestu votu este datu, nu pre unu proiectu alu guvernului, ci pre o propozițiune venita din propria iniatiava a camerei. Guvernulu, se intielege, nu a potutu de cátu a se aliá cu acésta frumósa propunere, si camer'a, asupr'a raportului d-lui generalu Tell, care a sustienut'o cu multu patriotismu, a adoptat'o.

Printiulu Dim. Ghic'a, s'a distinsu acum, cá si totu-déun'a, sustienendu acea ce este conformu cu demnitatea si tari'a tieiei. D. Rosnoveanu, june deputatu, a meritatu justele aplause ale camerei, prin unu discursu fôrte marcant, si in care logic'a si foculu patriotismului 'si disputau prioritatea.

Numai d. N. Ionescu a avutu trist'a missiune cá sa combatu si acésta propunere.

Acestu proiectu votatu de adunare este numai espresiunea unei trebuintie reale. Déca s'a sustienutu de guvernulu este pentru simplu cuventu ca armat'a nóstra avé trebuintia a avé arme bune si de acelasi sistem.

Cu acést'a nu amenintámú pre nimeni, nici se schimba sistemulu nostru de politica neutra si defensiva. Voimú numai o putere armata solida si seriósa, in stare a aperi tíer'a, a ne aperi contr'a celoru ce ne aru atacá, a asigura, in alte cuvinte, pacea pre care o dorimú. Ni se pare ca acésta pretentiune este din cele mai modeste, si legitimitatea ei nu se póte contestá de nimeni.

„Pr.”

Estrasu din siedinti'a camerei dela 31 Ianuaru.

Dlu presiedinte anuncia ca la ordinea dilei este proiectulu de lege pentru subventiunea de 15,000 lei pre anu, gimnasiului St. Nicolau din Brasiovu.

C. Valeanu, raportorulu comisiunei financiale, dá cetire proiectului de lege si raportului seu.

D. Vasescu, dice ca prin bugetu s'a asignatu o suma modesta dupa puterile nóstre. Acum vine si ni se cere cá sa ne legámú mânilé printr'unu proiectu de lege, si sa fimú siliti sa dámú cei 15 mii franci in scrisi prin acestu proiectu de lege in bugetu. Avemú noi insine destule scóle la care amu putea sa intrebuintámú banii nostri. Eu voiu sa se dea printr'unu bugetu anualu o suma óre-care, dara sa nu fimú obligati a-i dá. De acea rogu pre adunare sa nu voteze acestu proiectu de lege.

D. Agarici dice ca ia cuventulu cá sa róge pre camera sa nu asculte pre dlu Vasescu, mai cu sém'a ca aci nu este vorb'a de scóle, ci de biseric'a romána. Tóte camerile au votatu acestu bugetu si prin urmare eu credú, ca si noi trebuie sa-lu votámú si cându camer'a va socoti ca nu va mai putea plati acésta suma, apoi n'are decátu s'o stérge de totu. Eu inse credú ca adunarea aru face fôrte bine sa voteze acésta suma.

D. raportoriulu dice ca d. Agarici este fôrte galantomu, voindu sa promita marea cu sare acolo unde nu trebuie. Eu credú, dloru, ca sa dámú acésta suma, precum s'a datu pâna acum'a, dara nu este bine sa ne legámú noi prin bugetu cu sum'a de 15 mii lei, si in casu cându nu vomu

mai putea plati acea suma, apoi sa ne pomenimú ca ni se cere si despagubire. De acea suntu in contr'a proiectului.

D. P. Trifelicica dice ca d-sea combatu pre d. Agarici, mai alesu ca dlu ministru, cá sa faca economii vine si ne reduce scólele din tíera. Rogu dara pre adunare sa nu voteze acestu proiectu.

D. ministru alu instructiunei dice ca acésta suma este tocmai acea pre care o dá tíer'a si pâna acum. De acea nu trebuie sa credeti ca déca ve-ti face unu proiectu de lege prin care sa dati acesti 15 mii lei, ve-ve-ti legá in modulu cum dice d. Valeanu, ci eu socotescu ca indata ce tíer'a se va aflá in vre-o strimtorare, atunci adunarea n'aru avea decátu sa revina asupr'a acestui proiectu.

D. Vasescu dice ca de vreme ce s'a trecutú pâna acum acésta suma in bugetu, nu este unu resonu cá sa se tréca si de aci incolo aceeasi suma, ba inca, ce-va mai multu sa facemú si unu proiectu de lege cu care sa ne legámú. Amu datu pâna acum 15 mii, vomu dá de aci inainte 5 mii numai, iéra cele-lalte 10 mii sa le punemú pentru scólele nóstre. Camer'a dara sa remana libera a dá pre fia-care anu cátu va putea, si noi sa ingrigimú mai întâiu de fiii nostri si apoi de ai altor'a.

D. G. Ghitiu dice ca déca s'au gasitu oratori cari au combatutu acestu proiectu, caus'a este ca onor. preopinentu nu s'a pusu pre terenulu adeveratulu membru alu parlamentului românulu, fatia cu acestu proiectu. Eu credú ca inaintea unui parlamentu care represinta natiunea, celu mai mare interesu este interesulu natiunalu. Si trebuie óre sa marginimú noi elementulu românulu pâna la Carpati numai pentru cá sa nu dámú 15 mii de lei?

Ce voru face acei bieti románi cari cându ceru in camer'a Ungariei scóle si teatre li se raspunde: duceti-ve la Bucuresci, si cându vinu aci noi sa le întórcemú spatele? Nu trebuie sa uitati dloru ca o mare parte din lumin'a care o avemú, o detorimú multor frati de preste Carpati. Aduce-ti-ve aminte ca de acolo a venit unu Lazaru care ne-a formatu scólele, luptandu-se cu fanariotii; avemú unu Sincai. Prin urmare acésta suma este o datoria dara iéra nu o binefacere, si eu credú ca este bine sa o votámú.

D. Gr. Bals dice ca punendu-se acésta suma cá o datorie, scól'a din Brasiovu aru putea veni sa ne pretinda acestu dreptu. Nu dicu cá sa nu se dea acésta suma, dara me opunu cá sa se inscrie printr'unu proiectu de lege. De acea eu rogu cá Adunarea sa lase acésta suma precum ér'a si pâna acum.

D. M. Gogalniceanu nu voiesce a pune cestiunea pre tarimulu politicu, cáci voiesce cá politic'a de dincolo sa fie la Pest'a, iéra cea de aci la Bucuresci. Pre teremulu sangelui, e inse de alta parere. In diet'a din Pest'a s'au votatu fonduri mari pentru ciangaii, pentru ungurenii din Moldov'a. Asemenea se intempla 'si cu bulgarii din Basarabi'a. Si Romani'a n'a facutu din acést'a o cestiune de statu.

D-sea crede ca acésta cestiune n'aru mai trebuiu discutata, cá sa nu aiba aerulu unui manifestu. Eu credú ca suntemú datori sa ne interesámú de biseric'a si de limb'a fratiloru nostri de preste Carpati, si mi-a parutu reu cându amu vedutu membri din parlamentulu românulu, vorbindu cá membrii parlamentului din Pest'a, cari voru sa uciga nu numai natiunea dara si limb'a romána din Transilvani'a.

Ce profesori, ce regularitate póte sa aiba acea scóla de vreme ce d-vóstra nu voiti sa ve legati a-i dá acea suma pre care sa-si póta face socotelile? Taieti-o inse acea suma cându veti crede ca acea scóla numai indeplinesce conditiunile la care va-ti asteptatu.

Sa nu se amestece dara in discusiune universitatea din Iasi, cáci —

in acésta privintia — suntu convinsu ca ministrulu, profesore alu ei, nu va atinge-o intru nimicu.

Brancovenii si alte familie vechi au datu tóte averile lor pentru scoli: sa-i imitámú dara, ajutáundu scólele románe.

Eu voiu fi prin urmare guvernamentalu si voiu votá proiectulu.

Ve conjuru dara si pre d-vóstra sa votati acestu proiectu de lege, si sa nu lasati sa fiti insielati prin cuvintele ademenitórie ale d-lui Vasescu.

D. ministru alu instructiunei crede de datori'a sea sa ia cuventulu cá sa releve nisce puncte asupr'a cestiunei internatiionale atinsa de d. Cogalniceanu si de d. Chitiu; cáci guvernulu dela Pest'a n'a vedutu altu ce-va in acésta donatiune a Romaniei, de cátu o bine facere, si nici nu s'a opus la dens'a.

Cátu despre argumentele d-lui Balsiu, marturisescu ca nu le intielege. Aci e o cestiune constitutionale. Deputatii propunu o lege din iniatiava loru particulara, cu scopu de a regulá prevederile bugetare. Guvernulu renuntia la o parte din prerogativele sele, ministrulu, care face bugetulu, sufere restrictiunea ce i se pune si se unesce cu legea propusa de camera: a veni acum totu deputatii s'o combatu, nu prea e rigurosú constitutionalu.

Voiu mai raspunde inca ca camer'a indata ce va vedé ca numai póte sa platésca acésta suma, atunci nu va avea de cátu sa o taie. Prin urmare acést'a nu este o legatura pentru totu-déun'a.

Se cere inchiderea discutiunei si punendu-se la votu, se primesce.

Se dá cetire articolului si punendu-la votu luarea in consideratiune se primesce.

Se pune la votu proiectulu de lege in totalu prin bile si se primesce cu 70 bile albe pentru, si 24 bile nere contr'a.

Monumentulu lui Stefanu celu mare.

In siedinti'a de eri 5 Februaru s'a cetitu in senatu o propunere subscrisa de 7 domni senatori pentru ridicarea in Iasi a unui monumentu in memori'a gloriosului apertoriu alu natiunalitatiei románe Stefanu celu Mare. Propunerea cere dela guvernulu unu proiectu de lege pentru realisarea acestei idei natiionale, care palpita in inimile tuturor románilor. Acésta propunere patriotica esprima o dorintia generala, si asteptámú a vedea ce decisiune se va luá de senatu in siedintia publica. Negresitu ca si guvernulu se va asociá voiosu la acésta ideia, dara aflámú ca s'a si formatu dejá in Iasi unu comitetu compusu de barbati cari inspira tóta increderea, si in capulu căror'a se afla insusi Mari'a Sea Domnitorulu.

Mai aflámú ca consiliulu comunalu din Iasi, unde s'a luatú acésta iniatiava, a inserisu 5000 lei n. in bugetulu acelei comune pentru ridicarea acestui monumentu in a dóu'a capitala a Romaniei.

Nu ne indoimú ca indata ce se voru pune in circulatie listele de subscriptiune ale comitetulu din Iasi, toti románi si tóte organele de publicitate se voru asociá pentru realisarea acestei idei natiionale.

Vederea monumentului lui Mihaiu Vitézulu a desteptatu si mai multu dorinti'a románilor de a-si aretá iubirea si recunoscinti'a câtra acei domni mari cari s'au luptatu cu credintia si eroismu pentru apertarea tieiei si conservarea natiunalitatiei románe. O intardiere mai multu, intr'unu tempu de pace si progresu, cându poporulu românulu respira mai liberu, aru fi fostu o uitare a unei datorii sacre câtra memori'a acelor figuri maretie ale istoriei nóstre, dela care trebuie sa se inspire fia-care inima romána.

Astu-feliu, nu ne indoimú ca acé-

sta ideia de a se ridicá statua ecues- tra a lui Stefanu celu Mare in Iassi, va deveni in curendu o realitate.

Mai este o trebuintia a vorbi si despre acelu unicu in feliulu seu comitetu de resistintia din Bacâu, care vediendu ca nu are nici unu echo séu imitatoriu si ca nimeni nu se ocupa de densulu, s'a acatiatu si de ide'a marétiá a unui monumentu in memori'a lui Stefanu celu Mare in Berladu, si a imprastiatu liste si apeluri in tóta tiér'a, fára a se gandi déca inspira vr'o incredere cui-va? Credemu ca celu mai bunu respunsu la apelulu acelu comitetu demagogu si unicu in feliulu seu a fostu indiferinti'a tutu- roru diuareloru si tutuororu cetatienilo- ru, cari n'a fostu surprinsi si ama- giti de nisce ómeni ce avura curagiulu a se adresá la tóte diuarele, la tóte autoritátile publice, chiaru la ministrii si la Corpurile legiuitoare? Ide'a erá putienu nimerita de a se incepe prin ridicarea statuei lui Stefanu celu Mare in Berladu, in locu de Iassi séu Bucu- rescu, iéra lips'a de ori-ce echo si in- credere ce au intempinat membrii acelu comitetu escentricu, a fostu celu mai bunu respunsu si o buna lectiune.

Varietati.

* Dumineca la 9 Fauru s'a se- versitu parastasu solemn in biserica nóstra din cetate pentru fericitulu Emanuilu Gojdu.

* Marti dupa média-di, audimu, ca s'au pusu remasitiile pamentesci ale repausatulu baronu Ladislau Ba- siliu Poppu in cript'a familiaria dela Reginulu sasescu. Asociatiunea tran- silvana pentru literatur'a si cultur'a poporulu románu, a cárei presiedinte a fostu reposatulu, a fostu represen- tata prin vice-pres. si doi membri ai comitetulu Asociatiunei de aici din locu.

* Sâmbata sér'a va avé locu o petrecere a inteligentiei române din locu in sal'a dela „Corón'a Ungariei.“

* Anunciu bibliograficu.

Directiunea tipografiei archidiece- sane face cunoscutu, dloru invetiatori din scólele poporale cau au edatu in tipariu o Gramatica omána, intocmita dupa o metoda nóna de Par. Protos. si prof. seminarialu Dr. Ilarionu Pus- cariu — spre scopulu invetiamentulu elementariu.

Gramatic'a acést'a este intitolata : „Limba materna in Institutele pedag- ogice si clasele poporale române.“ Vo- luminositatea ei este de 12 cóle, es- terioru placutu prin arangiarea potri- vita a materiilor. Dupa valórea ei interna atátu cu privire la materialulu alesu, cátu si le metod'a observata in ea promite a fi un'a dintre cele mai bune cárti didactice in specialitatea acést'a.

Cu tóte acestea pretiulu acestei cárti este nelegata 30 xr., iéra legata 40 xr. v. a. Eata dara si unu pretiu atátu de moderatu, posibilu numai prin consecuintiele binefacátorie ale fericitulu in Dlu Metrop. Andreiu, care in p. IV. alu testamentulu seu s'au ingrigitu si pentru tiparierea cártiloru scolastece cu unu pretiu cátu se póte mai moderatu.

Sabiinu in 21 Ianuariu 1875.

Directiunea tipografiei ar- chidiecesane.

* (Multiamita publica.) Tilise'a 5 Februariu 1875. Onorate domnule re- dactoru! Prin acést'a viu cu tóta stim'a a ve rogá, cá sa aveti bunavointia a primi in colónele pretiuitei fóie „Telegr. Rom.“ ce redactati, urmatórea publica multiamire :

Comun'a nóstra din an. 1866, de cándu si are edificiuulu celu nou de scóla, in totu anulu avendu-si de patronu „Intemp. domnu- lui“ 2 Februariu, — serbéza cu mare so- lemnitata acésta dí; — asemenea si in anulu acést'a zelosii nostri invetiatori : Ioanu Necsi'a

si Dim. Iosofu cu tinerimea de scóla, a arangiatu o „Festivitate“ deplinu multia- mitória. —

De o parte ceea ce inse ne duplica bucuri'a, fu ca, pre lángea inteliginti'a comu- neloru vecine, avurámu onóre a salutá la acésta „festivitate“ pre multu on. si prea stimati domni : Ioanu Macsimu jude cerc. reg. in Salisce si Iuliu Bardosi insp. scol reg.

De alta parte acésta serbare ne adu- sera folóse si materiali in suma de 35 fl. 50 cr. v. a. in favorulu „fondulu scólei“ nóstre, — incátu nu suntemu in stare a multiamí P. T. on. publicu din comunele vecine, care au binevoitu a ne onorá cu presentia, precum si cu contribuiiri mari- nimóse. —

Sa-mi fie deci permis in semnu de recunoscintia si multiamita a publicá nu- mele P. T. on. domni si dómne, cari au binevoitu a contribui cu acésta ocaziune in favorulu fondulu scólei. —

On. domnu Iuliu Bardosi insp. scol. reg. 1. fl. v. a. din Salisce on. domni : Ioane Macsimu jude cerc. reg. 5 fl. v. a., N. Trónca 1 fl. v. a. D. Berza execut. 1. fl. v. a. Ioanu Banciu 1 fl. v. a. D. Chirc'a invetiat. 1 fl. v. a. D. Romanu 10 fl. v. a. I. Crutiú 1 fl. v. a. N. Naréa 1 fl. v. a. invetiat. I. Pop'a 1 fl. v. a. Oprea Pop'a 50 cr., Dim. Pop'a 50 cr. si dela on. dómne : Istin'a Berza 1 fl. v. a. si Mari'a Naréa 1 fl. v. a.

Din Rodu on. domni : not. G. Beu 1 fl. v. a. invet. I. Ghenie 40 cr.; din Galesiu on. domni : invet. I. Lazaru 1 fl. v. a. Bu- curu Lupea 1. fl. v. a.; din Tilisce'a on. domni : not. Stefanu Milea 1. fl. v. a. par. I. Iosofu 1 fl. v. a. par. P. Jug'a 1 fl. v. a. Daniulu Iosofu 50 cr. Stefanu Pric'a 50 cr. si dela mai multi 2 fl. 10 cr.

Pentru care faptu nobilu aducu acésta publica multiamita. P. Jug'a parochu locale.

* (Focu.) Alalta.eri nóptea a eruptu in cas'a avocatulu Hannenheim, in strad'a Pintenului, unde se afla si salele facultáti- e juridice de statu, unu focu, eare a prefacutu in cenusia intregu coperisiulu. Numai in- trevenirei grabnice a pompieriloru, cu deo- sebire energiculu loru conducatoriu, cari cu tóta lips'a de apa au operatu cu destulu succesu, avemu sa multiamimu, ca a scapatu intre alte si bibliotec'a cea bogata a facul- táti- e de flacarile focului, si ca incendiulu n'a luat dimensiuni mai periculóse.

Raportu comerciale.

Sabiinu 12 Fauru n. Gráu 4 fl. 40 xr. fru- mosu, 4 fl. 13 xr. mestecatú, 4 fl. — xr. cualit. infer.; secar'a 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cucuruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galét'a austriaca.

Cânep'a — fl. maj'a. Lintea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr. Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcú 24 xr. Un- sórea 79 xr. pâna la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Februariu 1875.

Metalicele 5%	70	90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	75	80
Imprumutulu de statu din 1860	111	60
Actiuni de banca	963	—
Actiuni de creditu	219	50
London	111	35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	79	50
„ „ „ Temisiorene	77	50
„ „ „ Ardelenesci	76	30
„ „ „ Croato-slavone	80	—
Argintu	105	60
Galbinu	—	—
Napoleonu d'auru (poli)	8	89

Concursu.

Pentru ocuparea unei statiuni vacante de profesoru la gimnasiulu rom. gr. or. din Bradu si á unei statiuni vacante invetiato- rescu la scól'a normala gr. or. totu de aci, — prin acést'a se escrie concursu pâna in 8 Martiu st. vechiu.

Salariulu anualu impreunatu cu pos- tulu profesorulu este 600 fl. v. a. iéra cu

postulu invetiatorescu 450 fl. v. a. si se ri- dica in rate lunari anticipative, incependu din díu'a intrárei in oficiu.

Doritorii de a competi la acestea sta- tiuni au a dovedi in generalu :

1. Ca suntu romani de religiunea gr. or.
2. Cum ca au avutu pâna acum'a o portare morala nepatata, iéra in specialu :

3. Cumca competintele pentru postulu profesorulu au facutu cu succesu bunu cur- sulu filosoficu si filologicu la vre-o acade- mia din patria séu strainatate, séu celu pu- tienu au depusu esamenu de maturitate si au terminatu cu succesu eminentu cursulu de 3 ani la vre-unulu din institutele teo- logicu-pedagogice rom. gr. or. din patria; — competintele pentru postulu invetiato- rescu, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiali si cursulu teologicu pedagogicu la vre-unu institutu gr. or. si ca este initiatu in cantári intru atátu cá se póta conduce corulu vocale.

Petentii si voru adresá petitiunile loru la subsemnatulu comitetu in Bradu, comi- tatulu Zarandului.

Bradu in 8 Fauru 1875.

(1—3) Comitétulu reprezentantiei gimnasiali.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. S. Copalnicu cu filialulu Curtuiusielu proto- presbiteratulu Cetatei de Peatra — se es- criu concursu cu terminu pâna la 9 Martie in care dí va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu :

1. In parochi'a materia dela 118 fami- lii o ferdela de cucuruzu nesfarmitu si câte o dí de lucru. —

2. In filialu : dela 60 familii o ferdela de cucuruzu sfarmitu, si dela 20 familii o ferdela nesfarmitu. Cas'a eclesiála cu edi- ficele economice si folosirea ogradici a 1000 aratoriu.

In materia : portiunea canonica 2 ju- gere 600 fenatiu si aratoriu.

In filialu 2 jugere 1379 folosirea cimiterieloru si a ingropátóreloru. —

Stol'a statorita de sinodulu protopo- pescu din 1872, care tóte computate in bani dau unu venitu de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au de a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutulu organicu si a regula- mentulu provisoriu din 1873 la subscrisulu pâna la terminulu susu dísu. —

Carpenisiu in 16 Ianuarie 1875.

In contielegere cu comitetele parochiali.

(1—3) Ioanu Sio vrea, adm. prot.

Concursu.

Pentru postulu de capelanu lángea in- betránitulu parochu din Silea ungara con- formu in. ordinatiuni consistoriale din 1 No- vembre 1874 Nr. 2827 ex 1055]B. se escrie concursu.

Emolumentele suntu :

Jumetate din venitululu stolare, purtându si oficiu de invetiatoriu pentru care va avé salariulu deosebitu.

Concurentii voru avé sa astérna con- cursele sele instruate conformu dispositiuni- loru sinodali din anulu 1873. Administra- torulu ppscú alu Muresiulu Artemiu Cri- sianu, — pâna in 9 Martiu 1875 cándu se va face si alegerea.

Silea ungara in 5 Decembre 1874.

Comitétulu parochialu in contie- legere cu administratorulu

(2—3) Artemiu Crisiánu m/p.

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, pre- cum si pentru cei ce au lipsa de dinti!!

Doctorulu si tehniculu de dinti C. ZINZ, cá practicú de 20 de ani si provediutu cu diplom'a Universitá- tiei c. r. de Vien'a, se recomanda pen- tru vindecarea tutuororu bóleloru de gura si dinti, fia, cá acelea sa devina

dela dinti séu alte cause ; intr'aseme- nea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de coróne de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglésu si americau ; pre lángea acestea mai posede densulu si unu mijlocu unicu in feliulu seu, prin care ori-ce dorere de dinti se póte vindecá fára dorere si fára delaturarea dintelui pre lángea garantia. — Bolnavii intr'a- deveru fára midilóce se voru lacuí gratisu la ór'a 12—1.

In fine va zabóvi densulu in es- cursiunile sele la tóte orasiere dupa trebuintia asiá, incátu sa póta satis- face comandóloru on. patienti pe de- plinu.

A conversá dela 10—12 si dela 3—5 óre.

Locuinti'a e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pâna 20 —30 Aprile anulu curentu.

(5—12)

Neincungiuratu de lipsa la economi'a de vite Pravuri de Transilvani'a pentru cai si vite cornute.

Pregatite din ceea mai aprobate me- dilóce de casa, corespundietórie relatiuni- loru nóstre economice si pusetiunei tieei nóstre, cari atátu cá medilocu de cura, cátu si cá medilocu preservativu nu aru trebui sa lipsésca la nici unu economu adevératu.

Pentru cai :

Contr'a ciumei, sioreceiloru si altoru bóle periculóse, precum : caturhoe'a organe- loru de respiratiune, caturhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmagerung) preste totu, contr'a celoru mai deci- dietórie bóle ; mai departe servescu pravu- rile acestea la calu spre crescerea frumósa si-lu sustienu sanetosu si infocatu.

Pentru vite cornute :

Contr'a deosebitelu aprinderi si alte bóle, precum : flatu lentia si colica, mai de- parte la vaci, déca dau lapte putienu si slabu, contr'a marasmei (Abmagerung), con- tr'a apetitululu perdutu si cu deosebire la vitele de ingrasiatu.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru oi.

Unu obiectu neapratu de lipsa in economi'a rationale de oi, preparatu din cele mai aprobate si practice medilóce de casa, celu mai bunu medilocu de cura si preservativu contra bóleloru epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum : Genuriu vermele de plamanu (Lungenwurm), cal- béza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe res- titue apetitululu perdutu si vindeca tóte bólele de stomachu si a organeloru din launtru s. a. m.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Unu obiectu neapratu de lipsa in economi'a rationale de oi, preparatu din cele mai aprobate si practice medilóce de casa, celu mai bunu medilocu de cura si preservativu contra bóleloru epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum : Genuriu vermele de plamanu (Lungenwurm), cal- béza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe res- titue apetitululu perdutu si vindeca tóte bólele de stomachu si a organeloru din launtru s. a. m.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Celu mai aprobatu medilocu de cura pentru rimatori. Curéza diarhoe'a, colic'a, branc'a, precum si feliiurtele aprinderi. — E de mare folosu si pentru rimatorii de in- grasiatu fiindu ca face apetitu si totu-odata si ingrasia.

1 Pac. à $\frac{1}{4}$ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à $\frac{1}{2}$ Cilo 60 cr. v. a.

Depositulu principalu de espiditiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu in Borgo-Prundu. (Transilvani'a) mai departe in depositu : in Sidisióra la I. B. Misselba- cher et filii, in Clusiu la Carolu Hutflesz, in Muresiu-Osiorheiu la Mat Bucher, si in Bis- tritia la G. M. Textorisu.

(1—3)